

“10 ประเด็นตามพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา ฉบับใหม่ ที่สภามหาวิทยาลัยควรรู้”

ตามที่พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ.2562 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2562 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม 2562 เป็นต้นไปนั้น ผู้เขียนเห็นว่ามิมีบทบัญญัติและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสภามหาวิทยาลัยโดยตรง โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งพ.ร.บ. นี้ เรียกว่า “สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดของกระทรวง” ที่นายกสภา และกรรมการสภามหาวิทยาลัยควรรู้ พอสรุปได้ 10 ประเด็น(บางประเด็นมีบทกำหนดโทษทางอาญา) ดังต่อไปนี้ ครับ

1. ทุนการศึกษาสำหรับผู้เรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

: สภามหาวิทยาลัยต้องกำหนดงบประมาณหรือรายได้ของมหาวิทยาลัยตามสมควร เพื่อเป็นทุนการศึกษาให้แก่ผู้เรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และต้องประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป (มาตรา 18)

2. ประมวลจริยธรรมของนายกสภามหาวิทยาลัย กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา และผู้เรียน

: สภามหาวิทยาลัยต้องจัดให้มีประมวลจริยธรรมของนายกสภาสถาบันอุดมศึกษา กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา และผู้เรียน โดยมีกลไกในการส่งเสริม ตรวจสอบ และบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ (มาตรา 20)

3. ข้อบังคับว่าด้วยธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัย การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการธรรมาภิบาล และจริยธรรม และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

: สภามหาวิทยาลัยต้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการธรรมาภิบาลและจริยธรรม และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง จากบุคคลซึ่งเป็นกลางและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เพื่อทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยธรรมาภิบาลของมหาวิทยาลัย (มาตรา 21 วรรคสอง)

4. หลักสูตรการศึกษาที่จะอนุมัติ

: สภามหาวิทยาลัยจะอนุมัติหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้นักศึกษาเปิดสอนได้นั้น หลักสูตรดังกล่าวต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าข้อกำหนดขั้นต่ำด้านคุณภาพที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษากำหนด และต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน พัฒนานวัตกรรมหรือทักษะอาชีพขั้นสูง หรือการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และเพื่อพัฒนาสังคม (มาตรา 31 วรรคหนึ่ง)

5. การอนุญาตให้บุคลากรและผู้เรียนไปปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคอุตสาหกรรมเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

: สภามหาวิทยาลัยต้องออกระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้บุคลากรและผู้เรียนไปปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการปฏิบัติงานจริง และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอื่นให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ (มาตรา 35)

6. การแก้ปัญหาการดำเนินงานกิจการของมหาวิทยาลัยในสังกัดของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างร้ายแรง หรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาอย่างร้ายแรง หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อส่วนรวม ตามที่รัฐมนตรีแจ้งสภามหาวิทยาลัยให้ดำเนินการแก้ไข

: สภามหาวิทยาลัยต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ถ้าไม่ดำเนินการ หรือดำเนินการล่าช้าเกินสมควร หรือไม่ สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดย ข้อเสนอแนะและความเห็นชอบของคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา แล้วแต่กรณี จะวินิจฉัยชี้ขาด สั่งให้กระทำการ ยับยั้ง หรือยุติการดำเนินการของมหาวิทยาลัยได้ แต่ถ้าสภามหาวิทยาลัยเห็นว่าการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการสั่งให้กระทำการ ยับยั้ง หรือยุติการดำเนินการดังกล่าวนั้น ไม่ชอบ ย่อมสามารถอุทธรณ์ต่อคณะรัฐมนตรีได้ แต่การอุทธรณ์นั้นไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการดำเนินการตามคำวินิจฉัยหรือ คำสั่งของรัฐมนตรี และเมื่อคณะรัฐมนตรีวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ก็ให้ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะรัฐมนตรี (มาตรา 51) การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดหรือคำสั่งของรัฐมนตรีดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 75)

7. หลักสูตรการศึกษาที่จะอนุมัติให้มหาวิทยาลัยเปิดสอน

: สภามหาวิทยาลัยจะอนุมัติได้ต้องเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานการอุดมศึกษาที่ รัฐมนตรีกำหนด โดยข้อเสนอแนะความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (มาตรา 54)

8. ผลการประเมินคุณภาพภายใน

: สภามหาวิทยาลัยต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในดังกล่าวที่มหาวิทยาลัยรายงานให้ทราบ ไปพิจารณา กำหนดแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และให้แจ้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทราบ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป และถ้าสภา

มหาวิทยาลัยเห็นว่าไม่อาจดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ เพราะขาดแคลนงบประมาณหรือกำลังคน ให้รายงานเหตุดังกล่าวต่อคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเพื่อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดำเนินการต่อไป (มาตรา 63)

9. ความรับผิดชอบในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้น

: สภามหาวิทยาลัยต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนหรือการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียนในกรณีต่อไปนี้ (มาตรา 71)

(1) ไม่แก้ไขปัญหาการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยที่ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างร้ายแรง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการอุดมศึกษาอย่างร้ายแรง หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อส่วนรวม ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แจ้งให้ดำเนินการแก้ไข

(2) อนุมัติหลักสูตรการศึกษาให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนโดยไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการอุดมศึกษาที่รัฐมนตรีกำหนด

10. การครอบงำผู้เรียนให้กระทำหรือไม่กระทำการใด

: ห้ามนายกสภามหาวิทยาลัย และกรรมการสภามหาวิทยาลัยใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริต ครอบงำผู้เรียนให้กระทำหรือไม่กระทำการใด หากฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 72,78) ถ้าการครอบงำนั้นเป็นการให้ผู้เรียนกระทำการในทางเพศ ต้องระวางโทษหนักเป็นสองเท่า (มาตรา 78 วรรคสอง)